

POSLANICA HEBREJIMA

Nije poznato ko je napisao Poslanicu Hebrejima¹, ali je iz 2:3 jasno da to nije mogao biti apostol Pavao, koji je primio izravno otkrivenje od uzdignutog Isusa (Galaćanima 1:11–12). Autorstvo ovog spisa, pored Pavla, podjednako se pripisuje Barnabi, pobožnom Jevreju iz svećeničkog plemena levijevaca, i Apolonu, Jevreju porijeklom iz Aleksandrije.

Tekst ovog spisa sastavljen je prije konačnog rušenja hrama u Jerusalemu (70. god. n. e.), vjerovatno oko 66. god., a namijenjen je Jevrejima koji su povjerovali u Isusa Pomazanika, koji su dobro poznavali Stari zavjet, pa je postojala bojazan da se iznova vrati judaizmu ili da judaiziraju evanđelje.

Temeljne teme ovoga spisa jesu svjedočenje o tome da Isus ima apsolutno prvenstvo i dostatnost u objavlјivanju i posredovanju milosti Božje; da je Isus punina i zasvodnica Božijeg samootkrivenja; da su se starozavjetna proroštva i navještenja ispunila u "novom savezu", čiji je posrednik sami Pomazanik. Njegova svećenička vlast nadilazi svećeničku vlast starozavjetnih proroka, anđela, čak samoga Mojsija i Arona. Autor ovog spisa, nadalje, sugerira kako narod Božiji sada mora samo na njega usredsrediti svoj pogled, jer svojim trijumfom nad smrću, uskrsnućem i uzlaskom na nebo Isus je otvorio put prema istinskom, nebeskom svetištu Božije prisutnosti. "Zanemariti tako veliko spasenje" (2:3) znači izazvati srdžbu "Boga živoga" (10:31).

Božija posljednja riječ kroz njegova Sina

1 Bog, nakon što je davno govorio očevima na mnoge i razne načine, (2) u ovim potonjim dñima progovorio nam je po svome Sinu, koga je postavio baštinicom svega, kroz koga je i stvorio svjetove. (3) On je odbljesak njegove slave i otisak njegove prirode, i on sve uzdržava svojom moćnom riječju. Pošto učini očišćenje grijeha, on sjede s desne strane Veličanstva u visini, (4) postavši toliko uzvišeniji od anđela koliko je baštinio odličnije ime od njihova.

(5) Jer kojem od anđela on ikad reče: "Ti si Sin moj, danas sam te rodio"? I još: "Ja ću mu biti Otar, a on će meni biti Sin"? (6) I opet, kad ponovo uvede Prvjenca u svijet, reći će: "I neka mu se klanjaju svi anđeli Božiji." (7) A za anđele veli: "On čini svoje anđele vjetrovima, a sluge svoje munjama." (8) A za Sina veli: "Prijestolje je tvoje, o Bože, zasvagda; žezlo je pravednosti žezlo kraljevstva tvoga. (9) Ti voliš pravednost i mrziš opačinu; zato te je Bog, tvoj Bog, pomazao uljem radosti ponad drugova tvojih." (10) I: "U početku, Gospodine, ti si položio temelje zemlji, i nebesa su djelo tvojih ruku. (11) Njih će nestati, a ti ostaješ; i svi će se oni pohabati kao odijelo. (12) Ti ćesi ih kao ogrtać smotati; kao haljina oni će se i promijeniti. Ali ti ostaješ isti, i

tvojim godinama nema kraja." (13) A kojem je anđelu on ikada rekao: "Sjedi s desne strane moje dok ne učinim tvoje dušmane podnožjem nogama tvojim"? (14) Zar oni nisu svi duhovi koji služe, poslani da pomažu onima koji će baštiniti spasenje?

Pazite da ne promašite cilj

2 Zato moramo više obratiti pažnju na ono što smo čuli, da ne promašimo cilj. (2) Jer ako se riječ koja je saopćena po anđelima pokazala nepromjenljivom², i ako su svaki prijestup i nepokornost primili pravednu kaznu, (3) kako ćemo mi pobjeći ako zanemarimo tako veliko spasenje? Nakon što je to isprva saopćeno po Gospodinu, potvrdili su nam to oni koji su čuli, (4) dok je Bog svjedočio s njima, i znamenjem i čudima i raznim moćima i darovima Duha Svetoga, koji se dijele po njegovoj volji.

Isus – začetnik našeg spasenja

(5) Jer Bog nije potčinio anđelima budući svijet o kojem mi govorimo. (6) Ali neko je posvjedočio negdje i rekao: "Šta je čovjek, da ga se sjećaš, i sin čovječiji, da se za nj brineš?" (7) A opet, "Ti si ga učinio malo nižim od anđela i okrunio si ga

¹ Odnosi se na jevrejske sljedbenike Pomazanika.

² To je božanski Zakon objavljen proroku Mojsiju.

slavom i čašću. (8) Sve si mu pod noge stavio." Jer potčinivši sve njemu, on nije ništa ostavio što nije njemu potčinjeno. Ali sad mi još ne vidimo da mu je sve potčinjeno. (9) A Isusa, koji je jedno kratko vrijeme bio učinjen nižim od anđela, doista vidimo zbog patnje smrte okrunjenog slavom i čašću, da bi milošću Božijom okusio smrt za svakoga.

(10) Jer dolikovalo je Bogu, za koga je sve i kroz koga je sve, doveđeći mnoge sinove slavi, da kroz patnje učini savršenim začetnika njihova spaseњa. (11) Jer su i onaj koji posvećuje i oni koji se posvećuju svi od jednoga Oca; zbog toga se on ne stidi da ih zove braćom i sestrama (12) govoreći: "Ja ću objaviti twoje ime svojoj braći i sestrama; usred zajednice pjevat ću ti hvale." (13) I još: "Unjega ću se uzdati." I još: "Evo mene i djece koju mi je Bog dao."

(14) Zato, kako su ta djeca od istog mesa i krvi, on je sam isto to jednako primio da kroz smrt uništi onoga koji ima vlast nad smrću, to jest đavla, (15) i da osloboди one koji su strahom od smrти cijeli život bili podvrgnuti ropstvu. (16) Jer sigurno ne pruža on pomoć anđelima, nego pruža pomoć potomcima Abrahamovim. (17) Zato je morao postati sličan svojoj braći i sestrama u svemu, da bi postao milosrdan i vjeran veliki svećnik u službi Bogu, da okajava grijeha naroda. (18) Budući da je sam bio kušan time što je patio, on može priteći u pomoć onima koji su na kušnji.

Isus – naš veliki svećenik

3 Zato, sveta braća i sestre, sudionici nebeskog poziva, promišljajte o Isusu, Apostolu i Velikom svećeniku naše vjeroispovijedi; (2) on je bio vjeran onome koji ga je postavio, kao što je bio i Mojsije u svoj kući Božijoj. (3) Jer on je vrijedan veće slave nego Mojsije, onoliko koliko graditelj kuće ima više časti od kuće. (4) Ta svaku kuću neko sagradi, a graditelj svega jeste Bog. (5) Mojsije je bio vjeran u svoj Božijoj kući kao sluga, da svjedoči ono što je trebalo kasnije saopćiti; (6) a Pomazanik je bio vjeran kao Sin nad Božijom kućom, čija smo kuća mi ako budemo čvrsto čuvali pouzdanje i ponos svoje nade do kraja.

Počinak za vjernike

(7) Zato, baš kao što veli Sveti Duh: "Danas ako čujete njegov glas, (8) ne budite tvrdoglavci kao kad su me oni izazivali u dan kušnje u pustinji, (9)

gdje su me vaši očevi stavljali na kušnju, i ispitivali su me, iako su gledali moja djela četrdeset godina. (10) Stoga se rasrdih na taj naraštaj i rekoh: 'Oni uvijek zalutaju svojim srcima, i ne poznaju puteve moje.' (11) Zato se u srdžbi zakleh: 'Oni neće uči u moje počivalište.'

(12) Pazite, braćo i sestre, da se ni u kom od vas ne nađe зло, nevjerno srce što otpada od živoga Boga.

(13) Nego ohrabrujte jedni druge svaki dan, sve dok se to zove "danas", da нико од вас ne otvrđne prijevarom grešnom. (14) Jer mi smo postali sudionici Pomazanikovi ako budemo čvrsto čuvali uvjerenje svoje do kraja, (15) dok se govori: "Danas ako čujete njegov glas, ne budite tvrdoglavci, kao kad su me oni izazivali." (16) Jer ko su ti koji su čuli, a opet njega izazivali? Doista, zar nisu svi oni koji su izišli iz Egipta predvođeni Mojsijem? (17) I na koga je on bio ljut četrdeset godina? Zar nije na one koji su zgrijesili, čija su tijela pala u pustinji? (18) I kome se on zakleo da oni neće uči u njegov počinak, nego onima koji su bili neposlušni? (19) Vidimo, dakle, da nisu mogli uči zbog nevjere.

4 Zato sad, dok vrijedi obećanje da ćemo uči u njegovo počivalište, sa strahom vodimo brigu da nikو od vas slučajno ne bi previše zakasnio³. (2) Jer doista Radosna vijest, koja nam je propovijedana, baš kao i njima, ali riječ koju su oni čuli nije im ništa koristila, jer nisu bili vjerom ujedinjeni s onima koji su čuli. (3) Mi koji smo povjerivali ulazimo u to počivalište, baš kao što je on i rekao: "Zato se u srdžbi zakleh: 'Oni neće uči u moje počivalište'", iako su njegova djela bila završena od postanka svijeta. (4) Jer negdje je rekao o sedmome danu: "I sedmi dan Bog otpočinu od svega što dotad uradi." (5) A opet na ovome mjestu veli: "Oni neće uči u moje počivalište." (6) Zato ostaje otvoreno nekim da uđu u nj, a oni kojima je ranije propovijedana Radosna vijest nisu uspjeli uči zbog neposluha, (7) on opet određuje jedan dan, jedno "danas", govoreći kroz Davida nakon toliko vremena kao što je rečeno prije: "Danas ako čujete njegov glas, ne budite tvrdoglavci." (8) Jer da je im Ješua⁴ dao da otpočinu, Bog ne bi poslije toga govorio o drugom danu. (9) Stoga narodu Božnjem ostaje odmor kao Bogu u sedmome danu. (10) Jer onaj koji je ušao u njegovo počivalište i sam je otpočinuo od svojih djela, kao što je Bog od svojih. (11) Zato bu-

³ Tj. promašio.

⁴ Nakon proroka Mojsija Ješua je predvodio Israيل.

dimo marljivi da uđemo u to počivalište, da нико не padne slijedeći isti primjer neposluha. (12) Jer riječ Božija živa je i djelatna i oštira od dvosjeklog mača, i probada sve do rastavljanja duše i duha, i zglobova i moždine, i može prosuđivati misli i nakane srca. (13) I nema stvorena sakrivenog od njegova pogleda, nego je sve otkriveno i ogoljeno očima onoga kome moramo položiti račun.

(14) Zato se čvrsto držimo svoje vjeroispovijedi jer imamo uzvišenog velikog svećenika koji je prošao kroz nebesa – Isusa, Sina Božijega. (15) Ta mi nemamo velikog svećenika koji ne može saobjećati s našim slabostima, nego onoga koji je iskušan u svemu kao mi, ali je bez grijeha. (16) Zato se primaknimo s pouzdanjem prijestolju milosti da primimo milosrđe i nađemo milost u vrijeme kad nam bude potrebna pomoć.

Savršeni veliki svećenik

5 Ta svaki veliki svećenik izabran između ljudi postavlja se u ime ljudi za ono što se odnosi na Boga, da prinosi i darove i žrtve za grijehu; (2) on može postupati blago s neznalicom i zavedenim budući da ga i samog pritišće slabost; (3) i dužan je zbog toga prinositi žrtve za grijehu, kako za narod, tako i za se. (4) I нико ne uzima sebi ovu čast, nego je prima kad ga pozove Bog, kao što je pozvao Arona.

(5) Tako i Pomazanik nije sam sebe veličao da bi postao veliki svećenik, nego ga je postavio onaj koji mu je rekao: "Ti si Sin moj, danas sam te rodio"; (6) baš kao što i na drugome mjestu veli: "Ti si svećenik zauvijek sličan Melkicedeku." (7) U danima svog zemaljskog života Pomazanik je činio molitve i smjerne molbe glasno vaseći i plačući onom koji ga je mogao spasiti od smrti, i bio je uslišan zbog svoje pobožnosti. (8) Iako je bio Sin, poslušnost je naučio iz onoga što je pretrpio. (9) I pošto je učinjen savršenim, postao je svima koji mu se pokoravaju izvor vječnog spasenja, (10) jer ga je Bog označio kao velikog svećenika sličnog Melkicedeku.

Opomena otpadništva od vjere

(11) O tome imamo mnogo reči, a teško je to objasniti, jer vi ste postali nagluhi. (12) I iako ste do ovog vremena trebali biti učitelji, vama je opet potreban neko da vas nauči osnovnim načelima učenja Božjih, i vama je potrebno mljeko, a ne čvrsta hrana. (13) Jer svako ko živi na mljeku nije se još

navikao na riječ pravednosti, jer je još dijete. (14) A čvrsta je hrana za zrele, koji su kroz iskustvo uvježbali svoja osjetila da razlikuju dobro i zlo.

6 Zato krenimo ka savršenosti, ostavljajući ponovo temelj pokajanjem za djela koja vode u smrt i vjerom u Boga, (2) uputom o pranjima i polaganju ruku i o uskrsnuću i vječnom суду. (3) I to ćemo učiniti ako Bog dopusti. (4) Jer one koji su jednom prosvijetljeni i koji su okusili nebeski dar i koji su učinjeni sudionicima Duha Svetoga, (5) i koji su okusili dobru riječ Božiju i sile doba budućega, (6) pa onda otpali, nemoguće je njih obnoviti da se opet pokaju, jer oni sebi opet razapinju Sina Božijeg i izlažu ga javnoj sramoti. (7) Jer zemlja koja piće kišu što često pada na nju i koja rađa bilje korisno onima zarad kojih se i ore prima blagoslov od Boga; (8) ali ako daje trnje i draču, bezvrijedna je i blizu prokletstvu, i završit će spaljena.

(9) Ali, dragi moji, mi smo, iako ovako govorimo, uvjereni za vas u bolje, u ono što prati spasenje.

(10) Jer Bog nije nepravedan da bi zaboravio vaš rad i ljubav koju ste pokazali prema njegovu imenu time što ste služili i još služite pravovjernima. (11) I mi želimo da svako od vas pokaze istu marljivost da bi se do kraja ispunila vaša nada, (12) da ne budete lijeni, nego se ugledate u one koji kroz vjeru i strpljenje baštine obećanja.

Izvjesnost Božijeg obećanja

(13) Jer kad je Bog davao obećanje Abrahamu, budući da se nije mogao zakleti nikim većim, zakle se samim sobom (14) i reče: "Zbilja ću te blagosloviti, i sjeme tvoje silno ću umnožiti." (15) I tako Abraham, strpljivo čekajući, postiže obećanje. (16) Jer ljudi se kunu većim od sebe, i zakletva data kao potvrda kraj je svake prepirke. (17) Na isti način Bog, želeći još više pokazati baštinicima obećanja nepromjenljivost svoje nakane, zajamči zakletvom, (18) da bismo mi koji smo našli utočište, po dvjema nepromjenljivim stvarima u kojima je nemoguće da Bog slaže, imali jako ohrabrenje da se domognemo nade koja je postavljena pred nas. (19) Tu nadu imamo kao sidro duše, i sigurnu i postojanu i jednu koja ulazi iza zastora⁵ (20) gdje

⁵ Odnos se na zastor koji je stajao ispred mjesta nadasve svetog u hramu. Samo je veliki svećenik mogao proći iza tog zastora i tako doći u prisutnost Božiju.

je Isus ušao za nas kao preteča pošto je zauvijek postao veliki svećenik sličan Melkicedeku.

Melkicedekovo svećeništvo kao Pomazanikovo

7 A ovaj Melkicedek, kralj Salema, svećenik Boga Svevišnjega, koji sreće Abrahama dok se ovaj vraćao iz pobjede nad kraljevima i blagoslovio ga, (2) kome Abraham dade desetinu sveg plijena, bio je prije svega, kad mu se ime prevede, kralj pravednosti, a onda i kralj salema, to jest kralj mira. (3) Bez oca, bez majke, bez rođoslavlja, koji nema ni početka dana ni kraja života, nego nalik na Sina Božijega, on ostaje svećenik dojvika.

(4) Sad promatrajte kako je velik bio ovaj čovjek kome je patrijarh Abraham dao desetinu od najboljeg plijena. (5) I oni od sinova Levijevih koji primaju svećeničku službu zbilja imaju zapovijed prema Zakonu da ubiru desetinu od naroda, to jest od svoje braće, premda su ovi potomci Abrahamovi. (6) Ali onaj koji ne pripada njihovoj lozi ubra desetinu od Abrahama i blagoslovio onoga koji je primio obećanja. (7) Ali nema nikakve dvojbe: manjeg blagosilja veći. (8) U ovom slučaju desetinu primaju smrtnici, a u onom slučaju jedan za koga se svjedoči da živi. (9) I čak bi se moglo reći da je kroz Abrahama i sam Levi, koji prima desetinu, platilo desetinu, (10) jer još je bio u bedrima svoga oca kad ga je Melkicedek sreo.

(11) I ako se savršenstvo moglo postići kroz levijevsko svećeništvo – jer na njegovom je temelju narod primio Zakon – kakve je još potrebe bilo da još jedan svećenik ustane sličan Melkicedeku prije nego jedan po redu Aronovu? (12) Jer kad se mijenja svećeništvo, nužno se mijenja i Zakon. (13) A onaj o kome se ovo govori pripada drugom plemenu od kojega niko nije služio kod žrtvenika. (14) Ta očigledno je da je naš Gospodin potomak Jehude, plemena za koje Mojsije nije ništa kazao o svećenicima. (15) I to postaje još jasnije ako ustane drugi svećenik nalik na Melkicedeka, (16) koji nije postao svećenik na temelju zakona o tjelesnom nasljedstvu, već po snazi neuništivog života. (17) Jer za nj je potvrđeno: "Ti si svećenik zauvijek sličan Melkicedeku." (18) Ta s jedne strane ukida se prijašnja zapovijed zbog svoje slabosti i neučinkovitosti – (19) jer Zakon nije ništa učinio savršenim – a s druge strane uvodi se bolja nada kroz koju se mi približujemo Bogu. (20) I budući

da nije bez zakletve – (21) jer oni su zbilja postali svećenicima bez zakletve, a on uz zakletvu kroz onoga koji mu je rekao: "Gospod se zakleo, i neće se predomisliti: 'Ti si svećenik zauvijek'" – (22) tako je i Isus postao jamac boljeg saveza.

(23) Prijasnjih je svećenika, s jedne strane, bilo mnogo, jer ih je smrt sprečavala da nastave službu, (24) ali Isus, s druge strane, drži svoje svećeništvo trajno, jer ostaje dojvika. (25) Zato on može i spašavati zauvijek one koji se približavaju Bogu kroz njega, jer on uvijek živi da posreduje za njih.

(26) Jer nama je dolikovalo da imamo tako velikog svećenika, svetog, nevinog, neokaljanog, odvojenog od grešnika i uzdignutog iznad nebesa, (27) koji ne treba svaki dan prinositi žrtve kao oni veliki svećenici, najprije za svoje grijeha, zatim za grijehu naroda, jer to je on učinio jedanput zauvijek kad je prinio samoga sebe. (28) Zakon postavlja za velike svećenike ljudе koji su slabi, a riječ zakletve koja dođe poslije Zakona postavlja Sina, koji je učinjen savršenim dojvika.

Isus – naš veliki svećenik

8 U onom što je rečeno glavno je ovo: mi imamo tako velikog svećenika koji je sjeo s desne strane prijestolja Veličanstva na nebesima, (2) službenika u svetištu i u istinskom čadoru koje podiže Gospod, ne čovjek. (3) Budući da se svaki veliki svećenik postavlja da prinosi i darove i žrtve, tako je potrebno da i ovaj svećenik veliki ima nešto da prinese. (4) Da je na zemlji, ne bi uopće bio svećenik, jer ima onih koji prinose darove prema Zakonu, (5) koji služe slici i sjeni nebeskih stvari, baš kao što je Mojsija opomenuo Bog kad je ovaj trebao podići sveti čador: "Gledaj", veli on, "da sve po uzorku, koji ti je u gori pokazan, načiniš." (6) A sad je Isus dobio toliko izvanredniju službu koliko je i posrednik boljeg saveza koji je ozakonjen na boljim obećanjima.

(7) Da je prvi savez bio bez greške, ne bi bilo potrebe da se traži drugi. (8) Jer nalazeći kod njih mahanu, on veli: "Evo, dolaze dani", veli Gospod, "kad će ja sklopiti novi savez s kućom Israilovom i kućom Jehudinom, (9) ne poput saveza koji sklopili s njihovim očevima kad ih uzeh za ruku da ih izvedem iz zemlje egipatske, jer oni nisu nastavili po mome savezu, pa ja nisam brinuo za njih", veli Gospod. (10) "Nego, ovo je savez koji će ja sklopiti s kućom Israilovom poslije tih dana", veli Gospod. "Ja će staviti zakone svoje u pamet njihovu, i upi-

sat će ih u srca njihova; i bit će njihov Bog, a oni će biti moj narod. (11) Niko od njih više neće učiti bližnjega svoga ili brata svoga govoreći: 'Spoznaj Gospoda', jer će me svi poznavati, od najmanjeg do najvećeg od njih. (12) Jer će im ja oprostiti opaćinu i neću se više sjećati grijeha njihovih." (13) Kad je rekao: "novi savez", prvi je učinio zastarjelim. A sve što zastarijeva i ovještava uskoro će nestati.

Staro i novo bogosluženje

9 A čak je i prvi savez imao propise o klanjanju i zemaljskom svetištu. (2) Ta bio je podignut čador, onaj vanjski, u kojem su bili stalak za svijetle, sto i posvećeni hlijeb; to se zove sveto mjesto. (3) Iza drugog zastora bio je čador koji se zove mjestom nadasve svetim, (4) u kojem je stajao žrtvenik za kađenje i kovčeg saveza obložen zlatom sa svih strana, u kojem je bio zlatni čup s manom i Aronov štap, koji bijaše propupao, i ploče saveza; (5) a iznad njega bijahu kerubini slave⁶ koji zasjenjavaju pomirbeni kapak. Ali o svemu tome sad ne možemo govoriti podrobno.

(6) I kad je to tako pripremljeno, svećenici neprestano ulaze u vanjski čador da obavljaju službe, (7) a u drugi čador samo veliki svećenik ulazi jednom u godini, uzimajući krv koju prinosi za se i za grijehu naroda počinjene iz neznanja. (8) Time Sveti Duh ukazuje da put u svetište još nije otvoren dok god stoji vanjski čador, (9) što je znak za sadašnje vrijeme. Prema tome, prinose se i darovi i žrtve koje ne mogu učiniti savjest onoga koji se klanja savršenom, (10) jer one se odnose samo na hranu i piće i razna obredna pranja, propise o tijelu nametnute dok ne dođe vrijeme da se stvari pravilno poredaju. (11) Ali kad se Pomazanik pojavi kao veliki svećenik dobra koje se ispunilo⁷, ušao je kroz veći i savršeniji čador, koji nije napravljen rukama, to jest koji nije od ovoga svijeta, (12) i ne krvlju jaraca i teladi, nego je svojom krvlju ušao u sveto mjesto jednom zauvijek pribavljajući vječni otkup. (13) Jer ako se krv jaraca i junaca i pepeo od junice kojim se škrope oni koji su okaljani posvećuju da se očisti tijelo, (14) koliko će više krv Pomazanika, koji je kroz vječnog Duha samog sebe bez mahanje prinio Bogu, očistiti našu savjest od djela koja vode u smrt da služimo živome Bogu?

⁶ To su kipovi krilatih stvorenja koja se povezuju s pojavitvom Božije slave.

⁷ U nekim grčkim rukopisima стоји *budućeg dobra*.

(15) Zbog toga je Pomazanik posrednik novog saveza da oni koji su pozvani prime obećanu vječnu baštinu, jer je nastupila smrt za otkupljenje prijestupa počinjenih pod prvim savezom. (16) Gdje je oporuka⁸, tu je nužno i dokaz smrti onoga koji ju je sačinio. (17) Ta oporuka vrijedi samo kad čovjek umre, jer nikad nije na snazi dok je živ onaj koji ju je sačinio. (18) Zato i prvi savez nije bez krvi ustanovljen. (19) Jer kad je Mojsije saopćio svaku zapovijed svem narodu po Zakonu, uzeo je krv od teladi i jaraca, s vodom i grimiznom pređom i vranilovom travom, te poškropio i samu knjigu i sav narod, (20) govoreći: "Ovo je krv saveza koji vam je Bog zapovjedio." (21) I isto je tako krvlju poškropio i sveti čador i sve posude za bogoslužje. (22) I po Zakonu se skoro sve čisti krvlju, i bez proljevanja krvi nema oprštanja.

(23) Stoga je bilo potrebno da se slike nebeskih stvari čiste tim obredima, a same nebeske stvari boljim žrtvama od njih. (24) Jer Pomazanik nije ušao u svetište načinjeno rukama, sliku onog pravog, nego u samo nebo, da se sad pojavi pred Bogom za nas; (25) niti je to bilo da bi on prinosio sam sebe često, kao što veliki svećenik ulazi u svetište iz godine u godinu s krvlju koja nije njegova; (26) inače bi morao često patiti od postanka svijeta; ali sad se jednom zauvijek na kraju vremena on pojавio da žrtvujući sebe ukloni grijeh. (27) I kao što je ljudima određeno da umru jednom, pa poslije toga dolazi sud, (28) tako će se i Pomazanik, nakon što je jednom prinesen da ponese grijeh mnogih, pojavit drugi put – ne da ponese grijeh, nego radi spasenja – onima koji ga željno iščekuju.

Jedno žrtvovanje Pomazanika dovoljno je

10 Zato što Zakon ima samo sjenu budućih dobara, a ne stvarnost, on ne može nikada istim žrtvama koje se prinose neprestano iz godine u godinu učiniti savršenim one koji se približavaju Bogu. (2) Zar se inače one ne bi prestale prinositi, jer oni koji se klanjavaju, pošto su jednom očišćeni, ne bi više bili svjesni grijeha? (3) A tim se žrtvama iz godine u godinu podsjeća na grijeh. (4) Jer nemoguće je da krv junaca i jaraca ukloni grijeha. (5) Zato Pomazanik, kad ulazi u svijet, veli: "Žrtve klanice i žitne žrtve ti nisi želio, ali si za me tijelo pripremio; (6) u žrtvama paljenicama i žrtva-

⁸ Odgovarajuća grčka riječ za *oporuку* također znači i *savez* u 9:1-15.

ma okajnicama nisi uživao. (7) Tad rekoh: ‘Evo me – u svitku knjige piše o meni – došao sam da vršim tvoju volju, o Bože.’ (8) Nakon što gore reče: “Žrtve i prinose i žrtve paljenice i okajnice nisi želio niti si u njima uživao” – a one se prinose po Zakonu – (9) zatim reče: “Evo me, došao sam da vršim tvoju volju.” On ukida prvo da bi uspostavio drugo. (10) Božijom voljom mi smo posvećeni kroz prinošenje tijela Isusa Pomazanika jednom zauvijek.

(11) Svaki svećenik svaki dan stoji u službi i pri-nosi iznova iste žrtve koje nikad ne mogu ukloniti grijeh; (12) ali Pomazanik, prinijevši za sva vre-mena jednu žrtvu za grijeha, “sjede Bogu s desne strane”; (13) i otada čeka “dok njegovi neprijatelji ne budu učinjeni podnožjem za njegove noge”. (14) Jer jednim prinosom on je učinio savršenim za sva vremena one koji se posvećuju. (15) A i Duh nam Sveti svjedoči, jer nakon riječi: (16) “Ovo je savez koji će ja sklopiti s njima poslije tih dana”, veli Gospod: “Ja će staviti zakone svoje u srca njihova i upisati će ih u pamet njihovu”, i dodaje: (17) “a njihovih grijeha i njihovih bezakonja ja se neće više sjećati.” (18) A gdje je to oprošteno, tu više nema prinosa za grijeh.

Novi i živi put

(19) Zato, braćo i sestre, budući da imamo povje-rene da uđemo u svetište krvlju Isusovom, (20) novim i živim putem koji nam je on otvorio kroz zastor, to jest svoje tijelo, (21) i budući da imamo velikog svećenika nad kućom Božijom, (22) približimo se iskrena srca u punom uvjerenju vjere pošto smo očistili svoja srca od zle savjesti i oprali svoja tijela čistom vodom. (23) Držimo čvrsto is-povijedanje svoje nade bez kolebanja, jer vjeran je onaj koji je obećao; (24) i razmišljajmo kako da potaknemo jedni druge na ljubav i dobra djela, (25) ne zanemarujući da se sastajemo, kako neki imaju običaj, već sokoleći jedni druge, i još više dok gledate kako se onaj dan⁹ primiče.

Čvrsto stojte!

(26) Jer ako nastavimo griješiti svojevoljno nakon što smo spoznali istinu, ne preostaje žrtva za grijeha, (27) nego užasno iščekivanje suda i bijes vatre koja će progutati protivnike. (28) Ko god prekrši Zakon Mojsijev umrijet će bez milosrda na teme-

lju svjedočanstva dva ili tri svjedoka. (29) Koliko strožiju kaznu mislite da će zasluziti onaj koji po-gazi Sina Božijega i bude smatrao beznačajnom krv saveza kojom je posvećen i uvrijedi Duha mi-losti? (30) Jer mi poznajemo onoga koji je rekao: “Osveta je moja, ja će naplatiti.” I još: “Gospod će presuditi u korist naroda svoga.” (31) Strašno je pasti u ruke Boga živoga.

(32) Ali sjećajte se prijašnjih dana kad ste, nakon što ste prosvijetljeni, podnosili veliku borbu s pat-njama, (33) dijelom javno izvrgnuti poniženjima i mukama, a dijelom postajući sudionici s onima s kojima se tako postupalo. (34) Jer vi ste pokazali saosjećanje sa zatvorenicima i radosno prihvatali otimanje svoje imovine, znajući da posjedujete nešto bolje i trajnije. (35) Zato ne odbacujte svoje pouzdanje koje ima veliku nagradu. (36) Ta vama je potrebna izdržljivost da primite ono što je obećano kad izvršite volju Božiju. (37) Jer ipak “za kratko će vrijeme doći onaj koji ima doći, i neće se zakasniti. (38) A moj pravednik po vjeri će dobiti život; a ako ustukne, moja duša neće naći zado-voljstva u njemu.” (39) A mi nismo od onih koji ustuknu i tako propadnu, nego od onih koji imaju vjeru i tako budu spašeni.

Pobjede vjere

11 Vjera je jamstvo za ono čemu se nada, do-kaz za ono što se ne vidi. (2) Jer njome su naši preci postigli dobro svjedočanstvo.

(3) Vjerom razumijemo da su svjetovi stvoreni riječju Božijom, tako da ono što se vidi nije načinjeno od vidljivog. (4) Vjerom Abel prineše Bogu bolju žrtvu nego Kajin, kroz koju dobi svjedočanstvo da je pravedan kad je Bog odobravao njegove darove, i kroz vjeru, iako je mrtav, on još uvijek govori. (5) Vjerom je Hanok uznesen tako da nije bio drag Bogu. (6) A bez vjere nemoguće mu je ugodići, jer onaj koji dolazi Bogu mora vjerovati da on postoji i da on nagrađuje one koji ga traže. (7) Vjerom Noa, koga je Bog opomenuo o stvari-ma još neviđenim, u poštovanju sagradi lađu da spasi svoje ukućane; vjerom osudi svijet i postade baštinikom pravednosti koja je u skladu s vjerom. (8) Vjerom se Abraham pokori kad je bio pozvan da krene u mjesto koje je trebao primiti u baštinu; i on krenu ne znajući kamo ide. (9) Vjerom je živio

⁹ Tj. dan Pomazanikova povratka.

kao stranac u zemlji obećanoj, kao u tuđoj zemlji, boraveći u čadorima s Izakom i Jakovom, subaštincima istog obećanja, (10) jer tražio je grad s temeljima, koji je osmislio i izgradio Bog. (11) Vjerom Abraham primi snagu da začne potomstvo, iako je Sara bila nerotkinja, jer je smatrao vjernim onoga koji je bio obećao. (12) Zato se baš od jednog čovjeka, i to gotovo mrtva, rodi toliko mnogo potomaka koliko je zvjezda na nebu i nebrojeno koliko je pijeska na morskoj obali.

(13) Svi ovi umriješe u vjeri ne primivši obećanja, nego ih vidješe i pozdraviše izdaleka i priznaše da su tuđinci i izgnanici na zemlji. (14) Jer oni koji tako govore jasno pokazuju da traže svoju zemlju. (15) I doista, da su mislili na onu zemlju iz koje su izišli, imali bi priliku da se vrate. (16) A kako stvari stoje, oni žele bolju, to jest nebesku. Zato se Bog ne stidi da se zove njihovim Bogom, jer je on pripremio grad za njih.

(17) Vjerom je Abraham, kad je bio stavljen na kušnju, prinio Izaka, i onaj koji je primio obećanja bio je spreman primijeti svog jedinca; (18) njemu je rečeno: "Svi koji poteknu od Izaka zvat će se tvojim rodom." (19) On je smatrao da Bog može i mrtve uskrsavati, i govoreći slikovito on ga je i dobio nazad.

(20) Vjerom Izak blagoslovio Jakova i Ezava za budućnost. (21) Vjerom Jakov, kad je umirao, blagoslovio svakog od sinova Josifovih i pokloni se oslanjajući se na vrh svoga štapa. (22) Vjerom Josif, kad je umirao, spomenu izlazak sinova Israilovih i izdade naredbe za svoj ukop.

(23) Vjerom su Mojsija, kad se rodio, krili njegovi roditelji tri mjeseca, jer vidješe da je lijepo dijete; i ne pobojaše se kraljeve odredbe. (24) Vjerom Mojsije, kad odraste, odbi da ga zovu sinom faraonove kćeri, (25) birajući radije da s narodom podnosi zlostavljanje nego da uživa u prolaznim užicima grijeha, (26) smatrajući uvredu koja se trpi za Pomažanika većim bogatstvom od egipatskog blaga, jer gledao je u nagradu. (27) Vjerom je napustio Egipat, ne bojeći se gnjeva kraljeva; jer izdržao je kao da gleda Nevidljivog. (28) Vjerom je svetkovao Pesah i škropljenje krvlju, da zatiratelj prvjenaca ne bi prvjence dotakao. (29) Vjerom Israilci prodoše kroz Trsteno more¹⁰ kao po suhoj zemlji, a Egipćani se utopiše kad to pokušaše.

(30) Vjerom se zidine jerihonske srušiše, nakon što se sedam dana obilazilo oko njih. (31) Vjerom bludnica Rahaba ne pogibe zajedno s onima koji su bili neposlušni nakon što dočeka uhode u miru. (32) I šta da još kažem? Ta neće mi doteći vremena ako budem pripovijedao o Gideonu, Baraku, Samsonu, Jiftahu, Davidu i Samuelu i prorocima, (33) koji vjerom osvojile kraljevstva, sprovedoše pravdu, dobiše obećanja, zatvorile usta lavovima, (34) ugasiše vatru razbuktelju, umakoše oštirci mača, iz slabosti dobiše snagu, postadoše junaci u ratu, natjeraše u bijeg tuđe vojske. (35) Žene primiše natrag svoje mrtve uskrsnućem; a jedni su bili mučeni, ne prihvatajući otkupljenje, da bi postigli bolje uskrsnuće; (36) a drugi iskusiše izrugivanja i bičevanja, pa i okove i tamnicu. (37) Bivali su kamenvani, bivali su prepunjivani nadvoje¹¹, bivali su pogubljivani mačem; išli su naokolo u ovčijim kožama, u kozijsim kožama, bijedni, proganjani, zlostavljeni – (38) ljudi kojih svijet ne bijaše doстоjan – lutajući po pustinjama i gorama i pećinama i rupama u zemlji.

(39) I svi oni, iako stekoše dobar glas zbog svoje vjere, ne primiše ono što je obećano, (40) jer Bog je predvidio nešto bolje za nas, da bez nas oni ne bi bili učinjeni savršenim.

Isus – primjer

12 Zato i mi, budući da imamo tako velik oblak svjedoka oko sebe, odbacimo svaki teret i grijeh koji nas tako lahko sapliće i trčimo izdržljivo utrku koja je postavljena pred nas, (2) upirući pogled u Isusa, začetnika i usavršitelja vjere, koji je zarad radosti postavljene pred nj podnio križ prezirući sramotu i koji je sjeo s desne strane prijestolja Božjega.

(3) Ta razmislite o onom koji je podnio takvo neprijateljstvo od grešnika protiv sebe samoga, da vi ne biste posustali i hrabrost izgubili.

Očev ukor

(4) Još se vi niste oduprili do krvi u svojoj borbi protiv grijeha; (5) i zaboravili ste opomenu koja vam se upućuje kao sinovima: "Sine moj, ne uzmaj olahko stegu Gospodnju, niti očajavaj kad te on kori; (6) jer koga Gospod voli – toga i kori i

¹⁰ Grč. Crveno more. U hebrejskom Trsteno more odnosi se na jednu od slatkvodnih močvara u istočnom dijelu delte Nila.

¹¹ U nekim grčkim rukopisima na ovome se mjestu umeće *bivali su iskušavani*.

šiba svakog koga za sina prihvata.” (7) Zbog stege vi izdržite; Bog postupa s vama kao sa sinovima; jer ima li sina koga otac ne odgaja? (8) A ako ste bez stege koju svi dijele, onda ste nezakonita dječa, a ne sinovi. (9) Osim toga, imali smo zemaljske očeve da nas odgajaju, i mi smo ih poštivali; zar se nećemo radije više podvrći Ocu duhova i tako živjeti? (10) Jer oni su nas odgajali kratko vrijeme kako se njima činilo da je najbolje, a on nas odgaja za naše dobro, da bismo imali udjela u njegovoj svetosti. (11) Sva stega za trenutak se ne čini radosnom, nego žalosnom; ipak onima koji su kroz nju prošli poslije ona donosi miran plod pravednosti. (12) Zato ojačajte slabe ruke i klecava koljena, (13) ispravite staze za svoje noge, da se ud hromi ne iščasi, nego radije da ozdravi.

(14) Težite za mirom sa svim ljudima i za posvećenjem, bez kojeg нико neće vidjeti Gospodina. (15) Pazite da niko ne ostane bez milosti Božje; da gorki korijen ne nikne i izazove nevolju, pa da se njime mnogi okaljaju; (16) da ne bude bludnik ili bezbožnik poput Ezava, koji za jedno jelo prodade svoje pravo stečeno rođenjem¹². (17) Ta znate da je čak poslije, kad je želio da naslijedi blagoslov, bio odbačen jer nije mogao promijeniti [očevu] odluku¹³, iako je to tražio u suzama.

Razlika između Sinaja i Ciona

(18) Ta vi niste došli na goru koja se može dotaknuti i u razbuktjelu vatru, i u tamu i tminu i vihor, (19) i zvuku trube i glasu čije su riječi natjerale slušaoce da mole da im se nijedna riječ više ne govori. (20) Jer oni nisu mogli podnijeti zapovijed: “Ako i zvijer dotakne goru, neka se kamenuje.” (21) I tako je strašan bio taj prizor da je Mojsije rekao: “Mene je strah ispunio, i dršćem.” (22) A vi ste došli na goru Cion i u grad živoga Boga, nebeski Jerusalem, bezbrojnom mnoštvu anđela (23) i zboru i zajednici prvjenaca koji su upisani na nebu, i Bogu, Sucu svega, i duhovima pravednika koji su učinjeni savršenima, (24) i Isusu, posredniku novog saveza, i poškopljenom krvi koja govori bolje od krvi Abelove.

Neuzdrmano kraljevstvo

(25) Pazite da ne odbijete onoga koji govori. Jer ako oni nisu umakli kad su odbili onoga koji ih je

opominjao na zemlji, još čemo teže umaći mi koji se okrećemo od onoga koji opominje s neba. (26) Njegov je glas onda potresao zemlju, a sad je on obećao: “Još ču jednom ja potresti ne samo zemlju nego i nebo.” (27) Ovaj izraz “ipak još jednom” označava uklanjanje onoga što se može potresti, to jest stvorenih stvari, da ostanu one stvari koje se ne mogu potresti. (28) Zato, budući da primamo kraljevstvo koje se ne može uzdrmati, pokažimo zahvalnost kojom možemo prihvatljivo služiti Bogu s poštovanjem i strahom; (29) jer naš je Bog vatra koja proždire.

Završne opomene

13 Neka bratska ljubav traje. (2) Ne zanemarujte gostoljubivost prema tuđincima, jer su time neki, ne znajući, anđele ugostili. (3) Sjećajte se sužnjih, kao da ste s njima u tamnici, i onih koje zlostavljaju, kao da i vas muče. (4) Brak neka se drži u časti među svima, a bračna postelja neokaljana; jer bludnicima i preljubnicima sudit će Bog. (5) Neka vam narav bude slobodna od ljubavi prema novcu, i budite zadovoljni onim što imate, jer on je sam rekao: “Ja te nikad neću iznevjeriti, niti ču te ikad ostaviti”, (6) tako da mi s pouzdanjem kažemo: “Gospodin je moj pomagač; ja se neću bojati. Šta mi mogu ljudi učiniti?”

(7) Sjećajte se svojih vođa, koji su vam govorili riječ Božiju; i promatrajući ishod njihovog ponašanja ugledajte se u njihovu vjeru. (8) Isus Pomačnik isti je jučer i danas i zauvijek. (9) Ne dajte da vas zanesu razna tuđa učenja; ta dobro je za srce da se jača milošću, ne propisima o hrani od kojih nisu imali koristi oni koji su ih se držali. (10) Mi imamo žrtvenik s kojeg nemaju pravo jesti oni koji služe u čadoru. (11) Jer tijela onih životinja čiju krv veliki svećenik unosi u sveto mjesto za grijehe spaljuju se izvan tabora. (12) Zato je i Isus, da bi posvetio narod svojom krvi, patio izvan gradske kapije. (13) Stoga izidimo k njemu izvan tabora noseći uvredu koju je podnio. (14) Jer ovdje mi nemamo trajnoga grada, nego tražimo budući. (15) Kroz njega, dakle, hajde da neprestano prinosimo žrtvu hvale Bogu, to jest plod usana koje priznaju njegovo ime. (16) I ne zanemarujete činjenje dobra i dijeljenje, jer takvim se žrtvama ugađa Bogu.

(17) Budite poslušni svojim vođama i pokoravajte im se, jer oni bdiju nad vašim dušama i polagat će

¹² Tj. prvjenaštvo.

¹³ Ili nije našao prilike za pokajanje.

račun. Neka to čine s radošću, a ne s tugom, jer to vama ne bi koristilo.

(18) Molite za nas, jer uvjereni smo da imamo čistu savjest, budući da se želimo vladati u svemu časno. (19) I potičem vas još više da to činite da bih vam što prije bio vraćen.

(20) A Bog mira, koji izvede iz mrtvih našega Gospodina Isusa, velikog Pastira ovaca u krvi vječnoga saveza, (21) neka vas opremi u svakom dobru da vršite njegovu volju, ostvarujući u nama ono što je

ugodno u njegovim očima kroz Isusa Pomazanika, kome neka je slava zauvijek i dovijeka. Amen!

(22) Ali molim vas, braće i sestre, poslušajte ovu riječ ohrabrenja, jer sam vam ukratko pisao. (23) Znajte da je oslobođen naš brat Timotej, s kojim ću vas, ako uskoro dođe, posjetiti. (24) Pozdravite sve svoje vođe i sve pravovjerne. Ovi iz Italije pozdravljaju vas.

(25) Neka je milost sa svima vama!

JAKOVLJEVA POSLANICA

Autor ovog biblijskog spisa predstavlja se kao Jakov, vjerovatno jedan od Isusove braće. Premda on otprije nije povjeroval u Isusa (Ivan 7:2–5), kasnije je postao vođa zajednice vjernika u Jerusalemu i predsjedavao je saboru koji je tu održan 49. god. n. e. (Djela apostolska 15). Razlog pisanja ove poslanice jesu "dvanaest plemena razasutih u tudini". To vjerovatno ukazuje na jevrejske vjernike koji su se razasuli diljem ondašnje ekumene nakon Stefanove mučeničke smrti (Djela apostolska 8:1–2; 11:19). Jakovljeva poslanica raspolaže naročitim odlikama: ona je izrazito jevrejska po naravi (*zbor vjernika* u 2:2 doslovce je *sinagoga*). To navodi na pomisao da je poslanica mogla biti napisana prije 50. god. n. e., kada je zajednica vjernika još uvijek bila pretežno jevrejska; poslanica naglašava da je izvorna vjera popraćena dobrim djelima; organizacija zajednice vjernika veoma je jednostavna; stavljen je izrazit nglasak na Isusova učenja koja su, primjerice, sačuvana u propovijedi na Gori (Matej 5–7); poslanica sliči starozavjetnoj mudrosti poput one u Izrekama.

Iakov, sluga Boga i Gospodina Isusa Pomaznika, za dvanaest plemena rasijanih u tudini: pozdrav.

Vjera i mudrost

(2) Smatrajte to pravom radošću, braće moja i sestre, kad vas zadesa razne kušnje, (3) znajući da stavljanje na kušnju vaše vjere rađa postojanost. (4) I neka ta postojanost ima pun učinak, da vi budete zreli i savršeni, da vam ništa ne nedostaje. (5) A ako ikome od vas nedostaje mudrosti, neka je ište od Boga, koji svima daje darežljivo i bez privigovora, i dat će mu se. (6) Ali mora iskati u vjeri bez ikakve sumnje, jer onaj koji sumnja poput je morskih valova koje vjetar nosi i baca tamo-amo. (7) Jer taj čovjek ne treba očekivati da će išta dobiti od Gospodina, (8) zato što sumnja i koleba se na svim svojim putevima.

(9) Ali brat skromnog stanja neka se dići što je uzdignut, (10) a bogataš svojim poniženjem, jer će

proći kao cvijet. (11) Ta sunce izlazi s vjetrom koji prži i čini da trava usahne; i njen cvijet otpada i ljepota njena propada; tako i bogataš usred svojih nastojanja venhne.

(12) Blago čovjeku koji odolijeva kušnji, jer čim pobijedi kušnju, primit će krunu života koja je obećana onima koji Boga vole. (13) Neka nikо, kad bude stavljen na kušnju, ne kaže: "Mene stavљa na kušnju Bog"; jer Bog ne može biti stavljen na kušnju zlom, i on sam nikoga ne stavљa na kušnju.

(14) A svako se stavљa na kušnju kad ga zavede i namami njegova požuda. (15) Zatim, kad se požuđa začne, ona rađa grijeh, a kad se taj grijeh ostvari, on rađa smrt. (16) Ne dajte da budete zavedeni, moja draga braće i sestre. (17) Svako dato dobro i svaki savršen dar odozgo je, silazi od Oca svjetala, u koga nema promjene nalik varljivoj sjeni. (18) Vršeći svoju volju on nas izvede riječju istine, da budemo jedna vrsta prvine među njegovim stvorjenjima.